

életműködését láttatja, és feleli, hogy az embert indulatok zaklatják, vágyak sebesítik, gondok terhelik. Fürst az emberi mozgást, nem az emberi cselekvést írja le.

VI. Az eset, az életbeli tényállás nem vág egybe a jogszabály abstrahált tényállásával. A jogszabály alkalmazásban közben olyan, mint a villanyos, amelynek előre megszabott megállói vannak — és így legtöbbször több kevesebb gyaloglépéssel meg kell toldani, hogy az elérendő házhoz jussunk. Hogy a jogszabály „megállója”-tól a kissé távolabb eső eseti tényálláshoz eljussunk, a galoplépések szerepét általános elvek — hogy Fürst szavával éljünk — „szemléleti alapok”, „értékelések” töltik be. Sokszor ezek az általános elvek is jogszabályba vannak sűrítve, de legtöbbször olyan motívumok, sugalmak vezetik gondolkodásunkat, döntéseinket, amelyekről világosan nem adunk számot önmagunknak. A jog működésében sok van a zsigerszerűségből. Fürst könyve jelentős lépés abban az irányban, hogy a zsigerszerű működés törvényeit ellesse, ezzel a jogalkalmazást tudatossá, ösztönös jogérzetünket átgondolttá tegye. A jogalkalmazás tudatosságának ez a kimunkálása nem történik elég tudatos-sággal. A könyv reámutat számos idevágó jelenségre — ennek a pedagógiai hasznosítása azonban inkább eredmény, mint szemeltartott tendencia.

VII. Szladits Károly előszava bocsátja útnak a kitünő könyvet. Az ilyen ajánlás olyan, mint a nagyköveti akkreditálás — nagyhatalom adja — de csak egy jogosult repraesentansnak.

B. S.

A Rádió, Film és Hangosfilm a Szerzői Jogban, írta dr. Sente Andor, Budapest, 1934. A Kereskedelmi Jog kiadása, 54. l.

A szerzői jog jogrendszerünk Benjáminja. Hogy a jog mennyire nem tudja követni a mai élet rohanását, ezt mégis — vagy talán éppen ezért — itt észlelhetjük leginkább. Érthetővé teszi ezt a technika fejlődésével való szoros kapcsolat. 1921—1934. A technika mily fejlődését jelenti a közben eltelt cca másfél évtized. A rádió, a hangosfilm mily óriási kulturális forradalmat! Hogyan gondolhatott volna tehát milderre az az 1921-es törvény, amelynek előmunkálatai nagyon is visszanyúlnak még a „béke” éveire. Felmerült ismét az a kérdés, hogy vajon a szerzői jogot, s általában jogrendszerünk újabb hajtásait, az ipari jog védelmet, a személyiségi jogot szabad-e egyáltalán szűkre szabott, aprólékos rendelkezésekkel dolgozó törvények szűk keretei közé szorítani? Nem felelnek-e meg jobban e fejlődésben lévő jogágaknak a keretszerű törvények? A kontúrok megrajzolásai tágabb teret engednek az élet új problémáinak. Az ily törvény a bíró kezébe oly hatalmat és lehetőséget ad, amelyet a római praetor is csak a fikciók segítségével tudott elérni. A mai törvénykezés sem tud még a fikciók mankójától megszabadulni.

Igen helyesen járt el tehát fiatal szerzőnk, amikor problémái vizsgálatánál kiindulásként szembehelyezi a francia és német jogrendszert. Megállapítja, hogy az 1921-es ú. n. új magyar szerzői jogi tör-

vény, ellentétben a francia joggal és egyezően a német joggal, egyenként, külön-külön adja meg a szerzőnek a jogokat a mű hasznosítására. Így természetesen az 1921. óta keletkezett értékesítési lehetőségekről nem szólhat. A bíró tehát az újabb értékesítési lehetőségek felidézte vitás kérdéseket csak a törvény általános irányelveinek figyelembevételével döntheti el, mindaddig, amíg idevágó újabb törvényt alkotunk. Itt mutatunk rá arra, hogy az 1928. évi római konferencián módosított berni egyezményt becikkelyező 1931:XXIV. t.-c. nem tekinthető minden vonatkozásban ilyen új törvénynek, mert ez csak a nemzetközi jogviszonyokat szabályozza.

A szerző törvényünk rendszeréből kiindulva, két különálló fejezetben kutatja azt, hogy törvényünk megalkotása óta keletkezett legfontosabb értékesítési lehetőségek a törvényünk irányelvei szerint miként dönthetők el. Előbb a rádió szerzői jogát teszi vizsgálat tárgyává. Majd a film és hangosfilm problémáival foglalkozik. Az áttekinthetőséget különösen emeli az, hogy a szerző igen sűrűn címutalásokat tartalmazó széljegyzetekkel élénkíti az összefüggő fejezeteket.

Ez a fiatal joganyag fiatal szerzőkben kitűnő feldolgozóra talált. Ez a kis füzet óriási anyagismeretről beszél. Alig található a külföldi és hazai irodalomban e kérdésekről cikk vagy könyv, amelyről a szerző meg ne emlékezne. Nagy tudását jó érzékkel rendszerezi. Nem tévedt el a nagy anyag útvesztőjében. Az egyes kérdéseknek tömör, világos, áttekinthető összefoglalását nyújtja. Örömmel üdvözljük azt, hogy mindenről meg van a gondosan felépített, kellően indokolt egyéni véleménye is. Ha nem is mindenben olyan ez a vélemény, amelyet magunk részéről helyesnek tartunk, de mindenesetre kitűnő jogérzékre és erős logikára vall.

Mindazoknak is, akik a szerzőnek ugyanezen tárgyról a Civil-jogászok Vitatársaságában megtartott igen érdekes előadását is hallották, nagy okulására szolgál ez a munka, amely szerzői jogi irodalmunkban valóban „hiánypótló”.

Dr. Zoltán József.,

Dr. Iván Miklós: A koronától az aranypengőig. A könyv alcíme a pénzválság jogi bonctana és ennek az alcímnak megfelelően a könyv a valutajogi problémákkal foglalkozik. Grosschmid pénzülméletére támaszkodik a tanulmány, amely már azzal is nagy szolgálatot tesz a magyar irodalomnak, hogy újabb népszerűséget szerez Grosschmid hatalmas geniejének. A könyv kényes témája ellenére igen vonzó és világos stílussal van megírva, úgy hogy a ma megint fölötte aktuális valutajogi helyzetben a gyakorló jogász számára hasznos és egyben szórakoztató a könyv tanulmányozása.